

Wymogi sprawozdawcze zakładów ubezpieczeń a ich wypłacalność

Jadwiga Wawer-Bernat*

Streszczenie: *Cel* – Celem artykułu jest wskazanie wymogów sprawozdawczych zakładów ubezpieczeń.

Metodologia badania – Przyjęte w artykule metody badawcze opierają się na studiach literatury, przeglądzie aktów prawnych oraz wnioskowaniu.

Wynik – Wynikiem badań jest wskazanie konieczności raportowania danych finansowych w celu kontroli ryzyka związanego z zagrożeniem wypłacalności zakładów ubezpieczeń.

Oryginalność/wartość – Oryginalność artykułu polega na przedstawieniu wpływu rozwiązań unijnych na zawartość informacji finansowych prezentowanych przez zakłady ubezpieczeń.

Słowa kluczowe: zakład ubezpieczeń, sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń, wypłacalność, ryzyko, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wprowadzenie

Z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej w warunkach gospodarki rynkowej powiązana jest konieczność jej strategicznego planowania. Na tworzenie strategii zakładu ubezpieczeniowego ma wpływ przede wszystkim poznanie rynku zarówno pod kątem społecznego zapotrzebowania na produkty ubezpieczeniowe, jak i stanu oraz siły konkurencji (Karmańska 2000: 250). Konkurencją nazywane jest zjawisko, którego uczestnicy rywalizują między sobą w dążeniach do analogicznych celów (Stankiewicz 2002: 18). O sile konkurencji decydują: obszar rynku, podmioty i przedmiot konkurencji, jej zasięg, charakter i intensywność. Zakład ubezpieczeń, jak każdy inny podmiot gospodarczy, chcąc skutecznie osiągać swe cele, musi być konkurencyjny. Konkurencyjność jest rozumiana jako zdolność do skutecznego, korzystnego i ekonomicznego realizowania celów na rynku (Stankiewicz 2002: 36). Wynikami konkurowania są m.in.: udział w rynku, udział w sprzedaży, wynik finansowy firmy na tle segmentu rynkowego, osiągnięta pozycja na rynku.

Aby skutecznie działać, ubezpieczyciel musi dobrze znać parametry swoich klientów, umiejętnie prognozować wysokość przyszłych świadczeń i odszkodowań, tak by z jednej strony ustanawiać niskie, konkurencyjne składki, a z drugiej – posiadać odpowiednią ilość środków pieniężnych, aby wywiązać się ze swoich zobowiązań. W działalności

* dr Jadwiga Wawer-Bernat, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Instytut Rachunkowości, e-mail: jwawer@wneiz.pl

ubezpieczeniowej szczególnie istotne jest ryzyko związane z szacowaniem bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia. Zobowiązania te są odzwierciedlone w wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Niedoszacowanie wartości rezerw technicznych może spowodować zagrożenie dla wypłacalności zakładu ubezpieczeń.

W oszacowaniu, kontroli i ograniczaniu ryzyka ubezpieczeniowego pomocne są wiarygodne informacje, które może zapewnić dobrze zorganizowany i sprawnie funkcjonujący system rachunkowości. Zmniejszenie ryzyka w realizowanej strategii działania wymaga prawidłowej oceny funkcjonowania zakładu ubezpieczeń. Do tego wykorzystuje się informacje pochodzące ze sprawozdawczości finansowej. Stąd celem artykułu jest wskazanie wymogów sprawozdawczych stawianych przed zakładami ubezpieczeń. Przyjęte w artykule metody badawcze opierają się na studiach literatury oraz analizie aktów prawnych.

1. Sprawozdawczość finansowa zakładów ubezpieczeń

Zmieniające się warunki gospodarowania wpływają na kształt i zawartość sprawozdania finansowego, a także na zasady wyceny aktywów i zobowiązań. Integracja z Unią Europejską i globalizacja rynku kapitałowego spowodowały, że Polska współuczestniczy i jest zobowiązana, jako członek Unii, do harmonizacji zasad rachunkowości w celu niwelowania różnic między systemami rachunkowości w państwach członkowskich. Dzięki harmonizacji możliwe stało się porównywanie danych finansowych dostarczanych przez sprawozdawczość finansową. Szczegółowe regulacje w zakresie sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń zawiera Dyrektywa Rady z dnia 19 grudnia 1991 roku w sprawie sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń. Określa ona zasady wyceny aktywów i pasywów oraz wzory sprawozdań finansowych podmiotów prowadzących działalność ubezpieczeniową. Ustawa o rachunkowości spełnia wymogi wspomnianej dyrektywy w zakresie sprawozdawczości finansowej zakładów ubezpieczeń.

Zakłady ubezpieczeń, będące emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu, stosują regulacje międzynarodowe. W pozostałych zakładach ubezpieczeń stosowane są regulacje krajowe, a w przypadku braku regulacji krajowej danego aspektu zakłady ubezpieczeń i reasekuracji mogą stosować MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (Ambroziak 2010: 13). Na sprawozdania finansowe zakładów ubezpieczeń najistotniejszy wpływ mają następujące standardy:

- MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”,
- MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”,
- MSR 1 „Prezentacja Sprawozdań Finansowych”,
- MSR 32 „Instrumenty Finansowe: ujawnianie i prezentacja”,
- MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena”,
- MSR 40 „Inwestycje w nieruchomości”.

W zakresie nieuregulowanym przez MSR/MSSF i przepisy polskie zakłady ubezpieczeń stosują rozwiązania zawarte w US GAAP (Ogólnych Zasadach Akceptowalnych Zasady Rachunkowości w Stanach Zjednoczonych), pod warunkiem że nie są sprzeczne z dyrektywami Unii Europejskiej. Zawierają one bardzo szczegółowe zasady i interpretacje w zakresie rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Gąsiorkiewicz 2002: 162).

Obowiązek sporządzania sprawozdania finansowego ciąży na wszystkich zakładach ubezpieczeń. Zgodnie z Ustawą o rachunkowości wszystkie zakłady ubezpieczeń mają obowiązek publikowania podstawowych elementów rocznego sprawozdania finansowego, na które składają się (Ustawa z dnia 29 września 1994 r.: Załącznik 3):

- wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
- bilans,
- rachunek techniczny ubezpieczeń,
- ogólny rachunek zysków i strat,
- zestawienie zmian w kapitale własnym,
- rachunek przepływów pieniężnych,
- dodatkowe informacje i objaśnienia,

Ponadto do sprawozdania finansowego zakłady dołączają sprawozdania zarządu z działalności jednostki w roku obrotowym.

O wiarygodności zawartych w sprawozdaniach rocznych danych ma zapewniać zarówno badanie audytorskie, jak również opinie aktuariuszy o prawidłowości wyliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Bez zachowania tego warunku nie jest możliwe ustalenie rzeczywistego stanu finansów zakładu ubezpieczeń, a tym samym – ustalenie jego wypłacalności. Informacje dotyczące czynników zewnętrznych i wewnętrznych ryzyka działalności, czynników ryzyka kredytowego i operacyjnego, strategii zarządzania ryzykiem, zasad jego pomiaru i działań podejmowanych dla ograniczenia ryzyka ujawniane są w zakładach ubezpieczeń w sprawozdaniu z działalności. Jednakże są one niewystarczające w monitorowaniu i nadzorowaniu przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem niewypłacalności zakładu ubezpieczeń. Stąd obok sprawozdań finansowych wymaganych przez prawo bilansowe (Ustawę o rachunkowości) zakład ubezpieczeń jest zobowiązany dodatkowo przedstawić organowi nadzoru sprawozdania finansowe określone przez Ustawę o działalności ubezpieczeniowej (Ustawa z dnia 22 maja 2003 r.). Ich realizacja jest niezbędna, aby sprawozdanie zakładu ubezpieczeń uznać za wiarygodne i rzetelne. Kompletne sprawozdanie powinno dodatkowo zawierać:

1. Podpis aktuariusza, jeśli zakład ubezpieczeń prowadzi działalność w zakresie działu I lub działu II w grupie 10 (ubezpieczenia OC).
2. Opinię aktuariusza o prawidłowości tworzenia rezerwy techniczno-ubezpieczeniowych wykazywanych w sprawozdaniu finansowym w stosunku do pozostałych ubezpieczeń działu II, które są ustalane metodami aktuarialnymi.
3. Raport o stanie portfela ubezpieczeń, przygotowywany przez aktuariusza (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2010 r.).

4. Zestawienie środków własnych wraz ze wskazaniem dowodów posiadania środków własnych w wysokości co najmniej marginesu wypłacalności.
5. Sprawozdanie z transakcji przeprowadzonych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej, sporządzone przez krajowy zakład ubezpieczeń powiązanych i główny oddział (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 r.).
6. Dane statystyczne dotyczące zakresu operacji koasekuracyjnych (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 listopada 2003 r.).

Te dodatkowe elementy sprawozdania finansowego zakładu ubezpieczeń nie wynikają z przepisów prawa bilansowego, ale ubezpieczeniowego, i sporządzane są jedynie na potrzeby organu nadzoru ubezpieczeniowego.

Obszernością, ze względu na potrzeby informacyjne organu nadzoru, charakteryzują się także kwartalne i dodatkowe roczne sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń. W obszarze ubezpieczeń na życie (dział I) jest dwadzieścia sześć formularzy, a w obrębie ubezpieczeń działu II (ubezpieczenia pozostałe osobowe i majątkowe) – dwadzieścia cztery formularze (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2010 r.: Załącznik 1 i 2).

2. Specyfika działalności zakładu ubezpieczeń a wypłacalność

Zakład ubezpieczeń prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług z zakresu ubezpieczeń na podstawie przepisów Ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Ustawa z dnia 22 maja 2003 r.). Działalność zakładów ubezpieczeń polega na zwrocie ubezpieczonemu całości lub części wartości szkody powstałej w wyniku zdarzenia losowego (Kiedrowska 2009 r.: 696). Wynika to ze specyfiki ubezpieczenia. Zakłady ubezpieczeń nie są w stanie wyeliminować ryzyka swojej działalności, mogą jedynie ograniczać się do efektywnego nim zarządzania. Wielkość występującego ryzyka jest zależna od wielu czynników ekonomicznych (np. polityki banku centralnego w zakresie stóp procentowych, liczby konkurencji) oraz od strategii zarządzania ryzykiem przyjętej przez sam zakład ubezpieczeń (Capiga, Ogrodnik 2007: 119).

Identyfikacja i szacowanie ryzyka działalności ubezpieczeniowej powodują tworzenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, które są wyrazem ostrożności w zarządzaniu zakładem ubezpieczeń. Głównym celem ich tworzenia jest pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań zakładu ubezpieczeń. Rodzaje i metody tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są unormowane przepisami prawa (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2009 r.). Rezerwy, jako obce źródło finansowania majątku, są dominującą pozycją pasywów bilansu. Ich wysokość ma wpływ m.in. na ustalenie wypłacalności zakładu ubezpieczeń, kalkulację stopy składek, sprawozdawczość finansową, statystyczną, nadzorczą (Garbiec 2007: 105).

Rezerwy mają swój odpowiednik w zgromadzonych aktywach w postaci lokat. Wysokość tej pozycji aktywów nie może być niższa niż wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

(Ustawa z dnia 22 maja 2003 r.). Stopień pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami oraz dopasowanie rodzaju lokat i terminów ich wymagalności do zobowiązań wynikających z umów ubezpieczeniowych są istotne dla bezpieczeństwa finansowego i prawidłowej gospodarki finansowej zakładu ubezpieczeń. Stopień pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w zakładach ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń majątkowych w Polsce w latach 2007–2013 przedstawiono w tabeli 1.

Na wypłacalność zakładów ubezpieczeń na życie najważniejsze znaczenie ma wzrost ryzyka dla krótkoterminowych umów ubezpieczenia. Natomiast dla zakładów ubezpieczeń majątkowych – wzrost składki przypisanej brutto, która podlega alokacji w przedsięwzięcia inwestycyjne.

Tabela 1

Stopień pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami w Polsce w latach 2007–2013 (%)

Działy ubezpieczeń	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dział I	108,84	108,60	108,88	109,06	107,90	110,78	110,97
Dział II	152,70	153,60	115,53	123,67	122,82	127,11	121,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.knf.pl (30.06.2014).

Poszczególne elementy działalności zakładu ubezpieczeń generują różnego rodzaju ryzyka (kredytowe, rynkowe, ubezpieczeniowe, operacyjne, płynności). Dokładne ich poznanie pozwala na podjęcie odpowiednich działań mających na celu zredukowanie poszczególnych ryzyk do akceptowanego poziomu. Do działań takich należy m.in.:

- konstruowanie odpowiednich rozwiązań prawnych na poziomie regulatorów rynku ubezpieczeniowego,
- konstruowanie odpowiednich procedur nadzoru ubezpieczeniowego,
- konstruowanie systemu wczesnego ostrzegania na potrzeby zakładu ubezpieczeń oraz podmiotów zewnętrznych zainteresowanych rynkiem ubezpieczeniowym.

3. Wpływ rozwiązań Dyrektywy Wypłacalność II na zawartość informacji finansowych prezentowanych przez zakłady ubezpieczeń

Zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem i wypłacalnością, które zwiększą bezpieczeństwo funkcjonowania unijnych ubezpieczycieli, zawiera przyjęta w 2009 roku dyrektywa w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II). Dostarcza ona informacji na temat wymogów nadzorczych dla ubezpieczycieli m.in. w zakresie raportowania do nadzoru, zakresu ujawnień publicznych, wypłacalności oraz wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Konstrukcja nowego systemu

wypłacalności opiera się na strukturze trzech wzajemnie powiązanych ze sobą filarów. Zostały one opisane w tabeli 2.

Realizacja zadań ujętych w filarach odnośnie do zasad kalkulacji wielkości kapitału zapewniającego wypłacalność, zasad funkcjonowania wewnętrznej organizacji ubezpieczyciela, a także sposobu przekazywania informacji na potrzeby organu nadzoru i do publicznej wiadomości, spowoduje konieczność dokonania znaczących zmian zarówno ilościowych, jak i jakościowych w wielu obszarach zakładu ubezpieczeń (np. controlling, rachunkowość, systemy IT, sprawozdawczość finansowa).

Tabela 2

Konstrukcja unijnego systemu wypłacalności II

Filar	Charakterystyka
I	Uwzględnia specyfikę ryzyka ubezpieczeniowego, kredytowego, rynkowego i operacyjnego, wynikającą z różnic pomiędzy rodzajami działalności ubezpieczeniowej (ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia majątkowe) oraz typami zawieranych umów. Ma charakter wymogów ilościowych w określaniu wartości aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, kapitałowego wymogu wypłacalności, minimalnego wymogu kapitałowego, zasad lokowania.
II	Zakłada, że w ocenie wypłacalności oraz efektywnego monitorowania i kontroli ryzyka zakładów ubezpieczeń powinny zostać uwzględnione indywidualne cechy, w tym również o charakterze jakościowym, konkretnego zakładu. Do jakościowych aspektów działalności zakładów ubezpieczeń zalicza się system zarządzania, kontrolę wewnętrzną, audyt wewnętrzny, własną ocenę ryzyka i wypłacalności, outsourcing.
III	Narzuca obowiązek informowania uczestników rynku na temat stosowanych metod, zasad i standardów w zakresie zarządzania ryzykiem i oceny adekwatności kapitału na jego pokrycie. Zawiera rozwiązania w zakresie sprawozdawczości dotyczące wypłacalności i kondycji finansowej zakładów ubezpieczeń.

Źródło: opracowanie własne.

Jednym z podstawowych obszarów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową jest sprawozdawczość finansowa. Wdrożenie z dniem 1 stycznia 2016 roku dyrektywy Wypłacalność II spowoduje różne podejście do wyceny aktywów i pasywów zakładów ubezpieczeń. Zgodnie z postanowieniami dyrektywy wycena wszystkich aktywów oraz zobowiązań innych niż rezerwy na potrzeby określania wypłacalności powinna być dokonywana według wartości godziwej. Brak spójności pomiędzy przepisami MSSF a rozwiązaniami dyrektywy spowoduje podwójne zasady wyceny w zakładach prowadzących sprawozdawczość finansową według MSSF – jedno na potrzeby ustalenia wypłacalności, a drugie – na potrzeby rachunkowe.

Sprawozdawczość nadzorcza określona wymogami dyrektywy obejmuje roczne i kwartalne przekazywanie informacji ilościowych zakładów i grup kapitałowych oraz roczne przekazywanie informacji jakościowych. Zakłady ubezpieczeń, reprezentujące przynajmniej 80% rynku, sporządzać będą roczną informację, a reprezentujące 50% rynku – kwartalną informację.

Z kolei grupy, których skonsolidowana wartość aktywów wynosi co najmniej 12 mld euro, będą sporządzać zarówno informację roczną, jak i kwartalną.

Zakres tych informacji został zaprezentowany w tabelach 3–5.

Tabela 3

Zakres informacji rocznej i kwartalnej zakładów ubezpieczeń przekazywanych na potrzeby Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)

Zakres informacji	Informacja roczna	Informacja kwartalna
Informacje podstawowe	Tak	Tak
Bilans	Tak	Tak
Aktywa i zobowiązania w walutach	Tak	–
Wykaz aktywów i instrumentów pochodnych	Tak	Tak
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	Tak	Tak
Najlepsze oszacowanie według krajów	Tak	–
Środki własne	Tak	–
Kapitałowy wymóg wypłacalności	Tak	–
Kapitałowy wymóg wypłacalności według modułów ryzyka	Tak	–
Minimalny wymóg kapitałowy	Tak	Tak

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4

Zakres informacji rocznej i kwartalnej grupy kapitałowej przekazywanych na potrzeby Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)¹

Zakres informacji	Informacja roczna	Informacja kwartalna
Informacje podstawowe	Tak	Tak
Bilans	Tak	Tak
Wykaz aktywów i instrumentów pochodnych	Tak	Tak
Środki własne	Tak	Tak
Kapitałowy wymóg wypłacalności	Tak	–
Kapitałowy wymóg wypłacalności według modułów ryzyka	Tak	–
Podmioty w grupie	Tak	–
Wymogi kapitałowe dla zakładów solo	Tak	–
Wymogi kapitałowe dla pozostałych podmiotów	Tak	–
Udział w rezerwach grupy	Tak	–

Źródło: opracowanie własne.

¹ EIOPA – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Programów Emerytalnych, jest jednym z trzech europejskich urzędów nadzoru stworzonych dla sektora: bankowego (EBA – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego), kapitałowego (ESMA – Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych) oraz ubezpieczeń i pracowniczych programów emerytalnych. Kształtują one razem Europejski System Nadzoru Finansowego.

Tabela 5

Zakres informacji rocznej jakościowej zakładów ubezpieczeń i grupy przekazywanych na potrzeby Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)

Zakres informacji	Zakład ubezpieczeń	Grupa
Informacje dotyczące systemu zarządzania: <ul style="list-style-type: none"> – ogólne wymogi zarządzania, – wymogi dotyczące kompetencji i reputacji, – system zarządzania ryzykiem, – system kontroli wewnętrznej, – struktura organizacyjna. Informacje dotyczące zarządzania kapitałem (środkami własnymi). Informacje dotyczące wyceny na potrzeby wypłacalności: <ul style="list-style-type: none"> – wycena aktywów, – wycena rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, – wycena pozostałych zobowiązań. 	Zakłady, które reprezentują przynajmniej 80% rynku.	Grupy, których skonsolidowana wartość aktywów wynosi co najmniej 12 mld euro lub gdy w danym kraju brak powyższych, organ nadzoru decyduje, czy i która grupa powinna przekazać informacje.

Źródło: opracowanie własne.

Przy implementacji dyrektywy Wypłacalność II konieczna staje się harmonizacja europejskich standardów nadzorczych, rachunkowych i sprawozdawczych.

Uwagi końcowe

Złożoność mechanizmów rynkowych zwiększa zapotrzebowanie na dane z rachunkowości. Z uwagi na to, iż konwencjonalna rachunkowość finansowa jest niewystarczającą bazą informacyjną do zarządzania ryzykiem, jego szacowanie odbywa się za pomocą technik badań operacyjnych oraz metod statystyczno-ekonometrycznych, którymi posługuje się zaawansowana rachunkowość zarządcza. Informacje wykorzystywane do sterowania ryzykiem powinny być prezentowane w formie wyspecjalizowanych raportów i sprawozdań zawierających zarówno dane bilansowe, pozabilansowe, jak i pochodzące z otoczenia. Zakłady ubezpieczeń sporządzają sprawozdania na potrzeby organów nadzoru zgodnie z polskimi regulacjami. Z kolei na potrzeby Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń konieczne będzie stosowanie wymogów związanych z wypłacalnością. Prowadzenie podwójnych zasad wyceny aktywów i zobowiązań, dopóki nie nastąpi zharmonizowanie standardów nadzorczych i sprawozdawczych, będzie powodować konieczność zastosowania dodatkowych rozwiązań organizacyjnych i informatycznych.

Literatura

- Ambroziak M. (2013), *Analiza sprawozdań finansowych. Tom I. Zrozumieć sprawozdanie polskie, MSSF, US GAAP*, C.H. Beck, Warszawa.
- Capiga M., Ogrodnik H. (2007), *Ryzyko w działalności przedsiębiorstwa, banku i zakładu ubezpieczeń*, Katowice.

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II), DzU L 335 z 17.12.2009.
- Gąsioriewicz L. (2002), *Sprawozdawczość finansowa zakładów ubezpieczeń w Unii Europejskiej*, w: *Ubezpieczenia w Unii Europejskiej*, red. J. Monkiewicz, Poltext, Warszawa.
- Karmańska A. (2000), *Modelowanie rachunkowości zarządczej ubezpieczyciela na podstawie rachunku kosztów działań*, Monografie i Opracowania 482, SGH, Warszawa.
- Kiedrowska M. (2005), *Rachunkowość ubezpieczeniowa*, w: *Rachunkowość finansowa – cz. II*, red. W. Gabrusewicz, Z. Kołaczyk, COSZ SKwP, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń, DzU 2010 nr 248, poz. 1654.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 września 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu, formy i zasad sporządzania rocznych sprawozdań dotyczących transakcji przeprowadzanych w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej, DzU 2009 nr 172, poz. 1336.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie danych statystycznych dotyczących koasekuracji, DzU 2003 nr 209, poz. 2029 i 2030.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym raporcie o stanie portfela ubezpieczeń, DzU 2010 nr 215, poz. 1409.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, DzU 2009 nr 226, poz. 1825, z późn. zm.
- Stankiewicz M.J. (2002), *Konkurencyjność przedsiębiorstwa. Budowanie konkurencyjności przedsiębiorstwa w warunkach globalizacji*, TNOiK, Toruń.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU 2013, poz. 330.
- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, DzU 2010 nr 11, poz. 66.
- www.knf.pl (30.06.2014).

REPORTING REQUIREMENTS OF INSURANCE UNDERTAKINGS AND THEIR SOLVIG

Abstract: *Purpose* – The purpose of the article is an indication of the reporting requirement of insurance undertakings.

Design/methodology/approach – Adopted in article research methods are based on literature studies, review of legislation and taking action.

Findings – The result of research is an indication of the need for reporting financial data in order to control the risks associated with the threat of the solvency of insurance undertakings.

Originality/value – The originality of the article is to show the impact of the EU's solutions on the financial information presented by insurance undertakings.

Keywords: insurance company; reporting by insurance company; solve; risk; technical insurance reserves

Cytowanie

- Wawer-Bernat J. (2014), *Wymogi sprawozdawcze zakładów ubezpieczeń a ich wypłacalność*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 832, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 71, s. 149–157; www.wneiz.pl/frfu.

